

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3078/2020. (III. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.283/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Csitos Eszter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Gfv.VII.30.283/2017/2. számú – a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító – végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Fővárosi Törvényszék 45.Pf.637.134/2016/5. számú ítéletére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, az R) cikk (2) bekezdésének, a T) cikk (1) bekezdésének, a XV. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárást az indítványozó deviza alapú kölcsönszerződés létre nem jöttének megállapítása és jogalap nélküli gazdagodás megfizetésére kötelezés céljából indította arra hivatkozással, hogy akarata ugyan kölcsön felvételére irányult, nem terjedt ki azonban deviza alapú kölcsönszerződés létrehozására, és a bank nem tájékoztatta az árfolyamkockázatról. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy „kölcsönszerződéses jogviszony van a peres felek között”, ezért a keresetet elutasította. Az ítélet rámutatott azonban arra is, hogy a „szerződés teljesítése, tehát a kölcsön visszafizetésének módja körében értékelendő a deviza árfolyamkockázat kérdése”, ami „a szerződés érvénytelensége iránti per körében nyerhet elbírálást” (lásd: a Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.P.85.623/2016/6. számú ítélete). A Fővárosi Törvényszék 45.Pf.637.134/2016/5. számú ítéletével az elsőfokú döntést helyben hagyta. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a Gfv.VII.30.283/2017/2. számú végzésével hivatalból elutasította, arra hivatkozással, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 271. § (2) bekezdése szerint nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi ügyben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték a hárommillió forintot nem haladja meg. Bár ez az értékhatártól függő kizárás nem vonatkozik a megállapításra irányuló perekre, jelen ügyben a kereset – tartalma szerint – nem megállapításra, hanem marasztalásra irányult a Kúria szerint. A megállapítás csupán a pénzkövetelés, a marasztalásra irányuló kereset jogcíme volt, ezért nem tekinthető önálló igénynek.
- [3] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Kérelmének indokolása szerint egyrészt a Kúria tévesen és önkényesen, továbbá indokolás nélkül hivatkozott arra, hogy a perbeli kereset nem megállapítási kereset, e döntésével pedig elvonta az indítványozónak a Pp. 271. § (2) bekezdés második mondata által biztosított felülvizsgálathoz való jogát. Másrészt a másodfokon eljáró törvényszék tévesen állapította meg, hogy a perben a kisértékű perek szabályai szerint kell eljárni, és ezért az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértéseit nem kell megvizsgálnia. A Pp. 387. § (1) bekezdésében írt feltétel ugyanis nem teljesült, az indítványozó által indított eljárás nem fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondás folytán alakult perré. Sérelmezi az indítványozó azt is, hogy a törvényszék az ügy érdemi eldöntése során „a jogszabályokkal teljesen ellentétes megállapításokat tesz, továbbá [...] a jogszabályokat kiterjesztően kívánja értelmezni és alkalmazni”, illetve hogy a törvényszék a „bizonyításra időt és lehetőséget nem biztosított”.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [5] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A jogi képviselő a meghatalmazását – hiánypótlási felhívásra – csatolta. A rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai végzés az eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi

panasszal támadható. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott végzéssel lezárt eljárásban felperes volt – fennáll.

- [6] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, nem tartalmaz ugyanis az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése {lásd például: 3309/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [10]} és a T) cikk (1) bekezdése {lásd például: 3243/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [13]}, így azokra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozóknak nincs lehetősége. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehetséges {lásd például: 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 3244/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [9]}. Jelen ügyben az indítványozó nem ebben az összefüggésben állította az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét. A panasz tehát ebben a tekintetben sem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek.
- [7] 2.3. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek részben eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a bíróságok eljárása és döntése alapvető jogok sérelmét okozta), az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt a másodfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal.
- [8] Mindazonáltal az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában érvekkel nem támasztotta alá a kérelmét. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. A kérelem tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételnek.
- [9] 2.4. Az indítványozó által kifejezetten a Fővárosi Törvényszék ítéletével összefüggésben előadott érvek kapcsán az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az eljárást befejező döntéssel felülvizsgált más bírósági (vagy hatósági) döntések vizsgálatára és megsemmisítésére csak két esetben van lehetőség: az eljárást lezáró döntés megsemmisítése esetében [lásd: Abtv. 43. § (4) bekezdés], illetve akkor, ha az alsóbb fokú bírósági döntés az irányadó szabályok szerint önállóan is támadható volt alkotmányjogi panasszal és az indítványozó ilyen kérelmet korábban benyújtott {lásd: Ügyrend 32. § (4) bekezdés, vesd össze továbbá: 3326/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [11]; 3320/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]}. Jelen ügyben egyik eset sem áll fenn, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozónak a másodfokú, jogerős ítéletre vonatkozó érvei vizsgálatát mellőzte.
- [10] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére a Kúria döntésével kapcsolatban az eljáró bíróságnak a Pp. 271. § (2) bekezdés második mondatát érintő jogértelmezésének helytállóságával – a megállapítási és a marasztalási kereset különbségének az értelmezésével – összefüggésben hivatkozott.
- [12] Emlékeztet az Alkotmánybíróság egyrészt arra, hogy – amint arra az indítványozó is utal kérelmében – az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően {lásd például: 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]}. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.

- [13] Hangsúlyozandó továbbá, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [14] Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [15] Jelen ügyben ilyen, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. A Kúria a támadott döntését minden kétséget kizáróan megindokolta: megjelölte, hogy a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító végzést mely eljárási rendelkezésre alapította, és – rövid, de követhető – indokolással alátámasztotta, hogy a Pp. 271. § (2) bekezdés második mondatába foglalt kivételes előírást miért nem tartotta a konkrét ügyben alkalmazhatónak. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megállapíthatóságára.
- [16] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt feltételt, ezért annak befogadására és érdemi vizsgálatára nincs mód.
- [17] 4. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és az 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjának, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. március 3.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1873/2017.

